

STRELSKO DRUŠTVO V ŠKOFJI LOKI

V Loki je že v 80. letih 19. stoletja obstajalo strelsko društvo. Ohranjen je skromen arhivček, iz katerega pa le marsikaj izvemo. Najstarejša, nemško pisana pravila, so iz leta 1883. V glavnem so dokumenti le slovenski, v nekaj primerih dvojezični.

Pravila društva so večkrat dopolnjevali. Članov društva je bilo od 20 do 40. Člane so delili na izvršujoče in neizvršujoče; slednji so bili taki, ki niso streljali in dali dobitkov. Vsako leto so imeli po pravilih občni zbor, največkrat v gostilni pri Deisingerju. Strelišče so imeli za hišama današnjega TVD Partizan in Kina Sora na Placu.

Ob občnem zboru so volili poleg društvenih funkcionarjev: načelnika (strelski nadmojster), podnačelnika (strelski podmojster), tajnika, blagajnika in odbornika in oskrbnika v eni osebi, še strelnega cilarja in nabasatelja pušk, ki sta bila plačana »uslužbenca«.

Društvo je imelo svojo hranilno knjižico pri Okrajni hranilnici in posojilnici v Škofji Loki. Leta 1891 so kupili za 35 gl. novo puško, stare puške pa so dali za dobiček pri streljanju. Leta 1923 je bil inventar društva: železna tarča, lesene planke, železno obešalo z dvema žarnicama, gotovina in srečka Rdečega križa (brez vrednosti).

Strelski večeri so bili prvotno ob sredah, pozneje ob sobotah in potem spet ob sredah. Ves čas je bil predsednik društva loški notar Niko Lenček. Tajnik društva je bil po obnovitvi od leta 1905 do svoje smrti nadučitelj Slavko Flis. Iz članstva v društvu je razvidno, da so bili strelci materialno močnejši ljudje iz vrst obrtnikov, trgovcev in inteligence.

Delovanje društva so sami delili v dve dobi. Na občnem zboru leta 1923 je Lenček podal kratko zgodovino društva: »Društvo obstaja izza leta 1882 in je od takrat delovalo nepretrgoma do leta 1894. Potem je počivalo do zime 1905. Takrat se je zopet oživilo in delovalo prav živahno do spomladi 1914 s svojimi 32 izvršujočimi člani.« Prvo streljanje so imeli leta 1883. Leta 1905, ko začnejo zopet z vso resnostjo, najdemo

med znanimi osebami tudi skladatelja Oskarja Deva. Med povabljenimi strelci, ki jih je bilo skupaj z rednimi društveniki tisto leto kar 92, sta tudi Rihard Jakopič in Ivan Grohar. Leta 1909 je pristopil k društvu Gvidon Birolla. Leta 1913 so slovesno praznovali 30-letnico društva. Izvolili so 4 častne slavnostne strelce.

Vojna je delovanje društva zavrla. Po vojni društvo ni več zaživelo. Okrajno glavarstvo v Kranju je leta 1923 pisalo Niku Lenčku, notarju in t. č. predsedniku kapičnih strelcev, naj organizira občni zbor in predloži pravila društva. Na občnem zboru leta 1923 so se obvezali, da bodo pridobili nove člane in priredili pravila in s tem obnovili društvo. V naslednjem obdobju je sreski poglavar še večkrat urgiral zaradi registracije društva. Leta 1925 so imeli spet občni zbor, ki pa je bil le bolj formalnega značaja in ni ničesar novega prispeval. Še istega leta je sreski poglavar poleg urgence za nova slovenska pravila nasvetoval tudi razpust starega društva in ustanovitev strelske družine, »za katero se dobi od vojaške strani podporo v municiji«.

Občni zbor je leta 1926 društvo razdružil. Kot vzrok je predsednik navedel, da nimajo lokala, pa tudi med društveniki ni bilo več pravega zanimanja. Inventar so za primerno ceno ponudili Sokolskemu društvu v Škofji Loki, ki je nameravalo ustanoviti oddelek strelcev. Izkupiček od prodanih stvari in preostalo gotovino so stari strelci namenili, v smislu pravil, »Krajnemu šolskemu svetu v Škofji Loki.« Predstavnik sokolskega društva je obljubil, da bodo doseganji člani razhajajočega se društva lahko delovali pri sokolskem strelskem društvu, če so seveda člani Sokola. Prostovoljno razdruženje so sporočili sreskemu poglavarstvu v Kranju.

Ves čas po prvi svetovni vojni so se pripravljali, da bodo prevedli pravila društva. Čas jih je prehitel. Objavljena pravila so najstarejša. Pozneje so jih večkrat spreminjali. Pričujoči prevod je bolj zasilen:

*Pravila Strelskega društva v Skofji
Loki*

1

Namen Strelskega društva je:

1. Zabava, streljanje s puško v tarčo in istočasno vaja in izobraževanje.
 2. Dviganje družabnega življenja s konverzациjo, glasbo, petjem, plesom, igrami, branjem revij in knjig.
- Vsaka politična tendenca je društvu tuja.

2

Sedež društva je v Skofji Loki.

3

Društvo se sestoji iz:

- a) častnih članov,
- b) rednih članov.

4

Kot častni člani so bile izvoljene take osebe, na pobudo odbora strelskega združenja, ki so si pridobile posebne za-sluge za društvo.

5

Redni člani so:

- a) Ustanovni, ki so s svojim pristopom doprinesli k razvoju društva.
- b) Redni, ki so po pravilih društva za-prosili za sprejem in so članarino od-vedli v društveno blagajno.

6

Sprejem izvede odbor.

Kdor želi pristopiti k društvu, se ima pismeno ali ustno obrniti na strelskega pisarja, ki bo predlagal sprejem na naslednji seji odbora; odbor sklepa o izvršenem sprejemu, ta se lahko brez navedbe vzroka odkloni. Vsak sprejem ve-lja od prvega vsakega meseca, s tem da je bil član od odbora sprejet v društvo.

7

Pravila društva leže na vpogled v društvenem lokalu.

8

Za sprejem se od vsakega člana za-hteva posebno:

- a) ono stopnjo izobrazbe, ki odgovarja pošteni družabnosti,
- b) avstrijsko državljanstvo,
- c) polnoletnost ali vsaj samostojnost.

9

Vsak član, ki sodeluje pri ustanovitvi društva, plača enkrat za vselej ustanovni prispevek 1 ft. 20 kz.

10

Vsak član, ki vstopi kasneje, plača za pristop v društveni fond vpisnino 1 ft. 20 kz. Častni člani so opravičeni vseh prispevkov.

11

Društveno premoženje se ustvarja in ohranja:

1. iz ustanovnih prispevkov,
2. iz vpisnine kasneje pristoplih članov,
3. iz denarja za strelivo strelcev, ki je priteklo pri streljanju.

12

Pravice članov so:

- a) da so pri strelskih sestankih osebno navzoči,
- b) da stavijo na društvenih sestankih svoje predloge, o teh govorijo in gla-sujejo,
- c) da se osebno udeležijo volitev odbora,
- d) da so lahko izvoljeni v odbor, v kolikor so redni člani,
- e) da lahko društvene zabave obiščejo sami, kakor tudi njihovi družinski člani,
- f) da svoje želje, pritožbe, predloge, vpi-šejo v za to določeno knjigo,
- g) da smejo tujce uvesti v društvo.

13

Uvedenega tujega gosta je treba pred-staviti enemu od članov odbora, ki mora njegovo ime zapisati v za to določeno knjigo; 14 dni mu je dovoljeno brez-plačno obiskovati strelišče in se sme udeleževati društvenih zabav. Kot tujca je smatrati vsakega, ki uživa po 12 pri-znano gostoljubje in stanuje izven se-deža društva in še ni njegov član.

14

Vsak član se mora natančno držati društvenih pravil in vseh ostalih odločb, ki jih je izdal odbor.

15

Če društveni član umre ali spremeni dosedanje bivališče, ugasnejo vse pravice in obveznosti.

16

Vsak poskus skrutitve dobrega vedenja v strelskem društvu in vsako žalitev kateregakoli člana strelskega društva bo strelski nadmojster, ali v njegovi odsotnosti član odbora, ostro pokaral. Izključitev sklene iz važnih vzrokov in na predlog odbora zbor strelcev.

17

Organi društvenega vodstva so:

1. Strelski mojster,
2. strelski podmojster,
3. vodja nabasateljev,
4. strelski pisar,
5. čuvar imovine.

18

Strelski nadmojster in v odsotnosti strelski podmojster vodi strelsko društvo po predpisih, sklicuje občni zbor in strelske seje, predseduje sejam, vodi volitve, podpisuje dopise in zapisnike društva in ga zastopa navzven do oblasti kakor tudi proti tretji osebi.

19

Nabasatelj sprejema in izvršuje vsa plačila po navodilih strelskega nadmojstra. Po preteku treh mesecev predloži odboru vse račune s potrebnimi prilogami; ta jih prekontrolira, potrdi ali sprejme.

Strelskemu občnemu zboru mora predložiti letno obračunsko poročilo.

20

Strelski pisar ob podpori vseh in predvsem strelskega nadmojstra piše zapisnike, vodi dopisovanje, beleži strelske večere, redoslede strelcev na strelišču,

strelske rezultate v posebnem dnevniku in podpisuje vse dopise skupno s strelskim nadmojstrom.

21

Gospodar skrbi za nabavo strelskih rekvizitov in drugih v ta namen določenih orodij. Te mora inventarizirati, ohraniti v uporabnem stanju in jih hraniti pod svojo odgovornostjo pred izgubo ali poškodbo in jih sme na strelskih večerih z dovoljenjem strelskega nadmojstra ali njegovega namestnika prepustiti v uporabo strelskim članom. V primeru zadržanosti je potrebno dobiti dovoljenje od drugega odbornika in gospodarja.

22

Odbor se zbira k seji po potrebi, na povabilo strelskega nadmojstra in sklepa v navzočnosti najmanj treh članov z glasovalno pravico.

23

V njegovo delovno območje spada posebno:

1. Načrt strelskega reda,
2. napovedi slavnostnih streljanj in drugih družbenih zabav,
3. nabava strelskih rekvizitov, zabavnih predmetov, pohištva do najvišje vsote 20 ft. z ozirom na stanje blagajne,
4. predlaga častne člane,
5. sprejema nove člane ali sprejema njihove odstopne,
6. odloča o sprejemu in odpustu društvenih slug in o njihovi plači.

24

Razen tega je odbor dolžan po ukazu strelskega nadmojstra skrbeti za red na strelskih zabavah.

25

Vse storitve in delo odbornikov za društvo so v smislu pravil brezplačne.

26

V manj važnih zadevah odloča strelski nadmojster skupno s tistim odbornikom in o tem poroča na naslednji seji odboru, kar se zabeleži.

27

Odbor je voljen od vseh častnih in rednih članov v njih krogu v eni od strelskih sej za dobo enega leta.

28

Vsako leto po preteku strelskega leta je treba razpisati občni zbor po strelskem nadmojstru.

29

Na željo treh odbornikov ali 10 društvenih članov je treba sklicati izredni strelski občni zbor, najdalj 14 dni od pismene želje.

30

Na sporočilu strelskega občnega zbora je treba seznaniti člane z dnevnim redom.

31

Strelski občni zbor se prične z nagovorom strelskega nadmojstra, strelski pisar na kratko poroča o vseh društvenih dogodkih. Nabasatelj polaga račune o premoženjskem stanju v preteklem letu. Strelski občni zbor izvoli tri člane, ki ne spadajo k odboru, da priložene račune in inventarje kontrolirajo in potrdijo ali zavrnejo.

32

Vsak član ima pravico, da na strelskem občnem zboru da svoje predloge ali predlaga spremembe društvenih pravil; tudi sedanja pravila se lahko spremenijo, če 2/3 navzočih strelskih članov (častnih in rednih) glasuje za spremembo teh pravil.

33

Navadno odloča in poravnava odbor vse prepire, nastale v društvu, imajo pa člani pravico sklicati izredni občni zbor po členu 29.

34

Strelski občni zbor si pridržuje:

1. Sklepčnost pri spremembi pravil z 2/3 večino glasov,
2. o znesku 20 ft., ki presega višek nabav za društvene namene,

3. o najemanju in plačevanju društvenih lokalov,
 4. izbira častnih članov,
 5. voli odbor,
 6. kontrolira letni račun,
 7. razpust strelskega društva z 2/3 večino članstva,
 8. sprejema od odbora osnovan strelski red,
 9. sklepa o uporabi viška blagajne na koncu vsake sezone.
- V slučajih 2, 3, 4, 5, 6, 8 odloča večina glasov navzočih članov. Pri enakosti števila glasov odloča glas strelskega nadmojstra.

35

Kot je navada, se glasuje z vstajanjem. Na zahtevo 4 članov, kakor pri starih volitvah, se glasuje pismeno z listki.

36

Sejne zapisnike strelskih sej podpisujejo strelski nadmojster, strelski pisar in dva člana, ki ne spadata k odboru.

37

Volitve novega odbora se prične z volitvijo strelskega nadmojstra, in sicer po posebnem redu za vsakega člana odbora, kot so navedeni v členu 17.

38

Po izvršenih volitvah novega odbora preda stari odbor novo izvoljenemu vse vodstvo in z njim združene posle, dnevnike, blagajniške zneske, pribor, strelno orožje, po posebnem spisku, in novo izvoljeni odbor začne s svojo dejavnostjo takoj po volitvah.

39

Razpust društva se izvrši, ko ima manj kot 3 člane.

40

V tem primeru ali če se razpusti društvo po členu 34 točka 7 je vse društvene obveznosti pokriti z razpoložljivim društvenim premoženjem, ostanek se proda in izkupiček nakloni lokalnemu šolskemu fondu mestne občine Škofja Loka.

France Stukl